

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Najaarsrapportage 2024 Nummer: 4223	Agendapunt: 04
---	----------------

DB: Ja 08-10-2024	BPL: Informerend 16-10-2024	FAZ: Informerend 16-10-2024	VVSW: Informerend 16-10-2024	AB: Ja 06-11-2024
-----------------------------	--	--	---	-----------------------------

Opsteller:	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
-------------------	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen:	Reden:

Samenvatting: De najaarsrapportage (NJR) 2024 geeft beleidsmatige ontwikkelingen aan en geeft de financiële stand van zaken weer. De najaarsrapportage sluit met een voordelig resultaat van € 129.000,-. Dit betreft € 668.000,- aan per saldo negatieve bijstellingen bij de voorjaarsrapportage en € 797.000,- per saldo positieve bijstellingen bij deze najaarsrapportage. Het nadeel voor de taak watersysteembeheer bedraagt € 291.000,- en het voordeel voor de taak zuiveringsbeheer bedraagt € 420.000,-. Bij de vaststelling van het uiteindelijke rekeningresultaat bij de jaarrekening 2024 zal het uiteindelijke nadeel of voordeel aan de algemene reserve worden onttrokken of toegevoegd.

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Ja Zie de tweede begrotingswijziging 2024.

AB-voorstel: <ul style="list-style-type: none">- Kennisnemen van de najaarsrapportage 2024;- De tweede begrotingswijziging 2024 vaststellen;- € 1.100.000,- doteren aan de bestemmingsreserve HWBP;- € 14.850,- onttrekken aan de bestemmingsreserve bodemsaneringen;- Een krediet van € 265.000,- beschikbaar stellen voor het vervangen van elektrische aansluitingen van gemalen;- Een krediet van € 544.000,- beschikbaar stellen voor de bijdrage aan investeringen in gemalen in de Hoogeveenschevaart.

Bijlagen: <ul style="list-style-type: none">- Bijlage I: Overzicht voor- en nadelen NJR 2024;- Bijlage II: Toelichting op overzicht voor- en nadelen NJR 2024;- Bijlage III: Tweede begrotingswijziging 2024.

Bestuursvoorstel

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf Secretaris-directeur:

Hierbij bieden wij de najaarsrapportage 2024 (NJR 2024) aan. De inhoudsopgave van deze najaarsrapportage ziet er als volgt uit:

1. Inleiding
2. Beleidsmatige voortgang 2024
3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury
4. Voorstel
5. Bijlagen:
 - I: Overzicht voor- en nadelen najaarsrapportage 2024
 - II: Toelichting op overzicht voor- en nadelen najaarsrapportage 2024
 - III: Tweede begrotingswijziging 2024

1. Inleiding

Met het uitbrengen van de NJR geeft het dagelijks bestuur een prognose van de uitkomsten van de aanstaande jaarrekening. Deze prognose wordt gebruikt en verwerkt bij het aanbieden van de begroting. Daarnaast worden belangrijke (beleids)ontwikkelingen benoemd. Uiteindelijk zal in het jaarverslag bij de jaarrekening een integraal beeld gegeven worden van de uitvoering van onze beleidsvoornemens en de bedrijfsvoering.

Net als bij de voorjaarsrapportage (VJR) proberen wij als dagelijks bestuur ook deze rapportage zo beknopt mogelijk, overzichtelijk en leesbaar te houden.

In deze NJR 2024 staan een aantal voor- en nadelen ten opzichte van de begroting 2024 met per saldo een voordeel van € 129.000,-. De voor- en nadelen staan met een toelichting in de bijlagen I en II. Dit saldo is inclusief de in de VJR 2024 al gemelde voor- en nadelen. In de VJR 2024 werd uitgegaan van een nadeel van € 668.000,- (NJR voordeel € 797.000,-). Het nadeel voor de taak watersysteembeheer bedraagt € 291.000,- en het voordeel voor de taak zuiveringsbeheer bedraagt € 420.000,-.

Het voorgaande leidt tot een bijgestelde stand van de algemene reserves. De stand van de reserves nemen we mee bij het bepalen van de begroting 2025. Eventuele structurele effecten verwerken we in de begrotingscijfers voor 2025.

2. Beleidsmatige voortgang 2024

Algemeen

Ten aanzien van het coalitieakkoord 2023 - 2027, het beheerprogramma 2022-2027 (jaarplan 2024) en onze bedrijfsvoering zijn de volgende ontwikkelingen te melden:

a. Coalitieakkoord 2023 - 2027

Voortgang Coalitieakkoord 2023 – 2027 “Samen leven met water”

Voor de voortgang van het huidige coalitieakkoord 2023 – 2027 verwijzen wij u naar de begroting 2025. Daarin is de stand van zaken summier weergegeven.

Financieel gezien zijn van het vorige coalitieakkoord nog de volgende middelen nog beschikbaar:

	Beschikbaar op 1 januari 2024	Besteed / claims	Nog beschikbaar
Duurzaamheidsmaatregelen	€ 305.000,-	€ 173.250,-	€ 131.750,-
Biodiversiteit	€ 60.000,-	€ 23.000,-	€ 37.000,-
Cultuur historisch erfgoed	€ 48.000,-	€ 0,-	€ 48.000,-
Akkerranden	€ 80.000,-	€ 80.000,-	€ 0,-
Totaal	€ 493.000,-	€ 276.250,-	€ 216.750,-

In het coalitieakkoord 2023 – 2027 is afgesproken de nog beschikbare middelen uit de voorgaande coalitieperiode 2019 - 2023 voor duurzaamheid, zichtbaarheid, biodiversiteit en cultuur historisch erfgoed de komende jaren hiervoor te blijven inzetten.

b. programmaplan 2024

We voeren de acties uit het waterbeheerprogramma (WBP) 2022 - 2027 voor een groot deel conform de planning uit. Eventuele kleine afwijkingen in de planning zijn in het programmaplan 2025 (onderdeel begroting 2025) verwerkt. Er zijn verder geen bijzonderheden te melden.

c. bedrijfsvoeringsparagraaf 2024 / verbonden partijen

Voortgang baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) en algemene verordening gegevensbescherming (AVG / Privacy)

- Het Informatie beveiligingsprogramma (ISMS) dat midden 2023 is geïmplementeerd begint haar vruchten af te werpen. Waardoor er gestructureerd gewerkt kan worden en diverse verbeteringen zijn gesignaleerd en geadresseerd.
- Er zijn een aantal technische en procesmatige maatregelen vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid geïmplementeerd, zoals o.a. het scheiden van het netwerk tussen kantoorautomatisering en procesautomatisering en het inrichten van een proces om de rechten tot applicaties met gevoelige gegevens te controleren.
- De consultatiewet waarin het waterschap vitaal wordt verklaard (Cyberbeveiligingswet) voor haar ICT-omgeving is geanalyseerd en gaat in 2025 leiden tot een aantal verplichte activiteiten. De wet zal rond de herfst van 2025 in werking gaan treden.
- De verwachting is dat de waterschap brede audit, die in 2025 plaats zou vinden, een jaar later wordt uitgevoerd. Dit komt doordat het Waterschapshuis naar een andere opzet gaat kijken, waarbij meer focus komt te liggen op het ISMS aspect (plan-do-check-act cirkel).

Voor de AVG is verder gewerkt om te voldoen aan de normen voor privacy. In tegenstelling tot de BIO zijn er voor privacy voor de korte termijn geen ingrijpende wijzigingen aangekondigd.

Voortgang Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is zonder grote problemen verlopen. Te melden is dat:

- er nog veel wordt gesleuteld aan de techniek t.b.v. gebruikersvriendelijkheid aan de beheer en aan de gebruikerskant,
- de Waterschapsverordening inmiddels 2x is aangepast voor tekstuele en geo-gerelateerde aanpassingen,
- op het project Versterking Dollardijk de procedure rondom het projectbesluit wordt toegepast,
- we nog geen zichtbare toename in het aantal vergunningsaanvragen of meldingen merken.

d. overige beleidsmatige ontwikkelingen

Onduidelijk is momenteel nog in hoeverre het regeerprogramma van het kabinet Schoof van invloed is op het werk van de waterschappen. Ten aanzien van bijvoorbeeld het stikstof dossier en het Nationaal Programma landelijk Gebied (NPLG) zal een beleidswijziging optreden, is de verwachting. Dit kan van invloed zijn op ons werk.

Zodra hierover meer bekend is zullen wij u daarover informeren.

3. Verloop financieel beheer, fiscale aangelegenheden, investeringsprogramma en treasury

Verloop financieel beheer

Financiële afwijkingen

In deze NJR 2024 staan een aantal voor- en nadelen ten opzichte van de begroting 2024 met per saldo een voordeel van € 129.000,-. De voor- en nadelen staan met een toelichting in de bijlagen I en II. Dit saldo is inclusief de in de VJR 2024 al gemelde voor- en nadelen. In de VJR 2024 werd uitgegaan van een nadeel van € 668.000,- (NJR voordeel € 797.000,-). Het nadeel voor de taak watersysteembeheer bedraagt € 291.000,- en het voordeel voor de taak zuiveringsbeheer bedraagt € 420.000,-.

Het voorgaande leidt tot een bijgestelde stand van de algemene reserves zuiveringsbeheer en watersysteembeheer. De stand van de reserves nemen we mee bij het bepalen van de begrotingsuitkomsten 2025. Eventuele structurele effecten verwerken we in de begrotingscijfers voor 2025.

Overige ontwikkelingen

In de bijlagen I en II worden de financiële wijzigingen toegelicht. Hieronder wordt een toelichting gegeven op een aantal ontwikkelingen.

Zuiveren afvalwater door Noorderzijlvest

Ten behoeve van een doelmatige uitoefening van (grootschalige) taakonderdelen inzake het zuiveren en laboratoriumwerkzaamheden werken de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest sinds 1 januari 2000 samen en zijn daartoe een lichte gemeenschappelijke regeling aangegaan als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Aangezien er sprake is van een zeer onzekere markt, is tussen de beide besturen afgesproken vanaf 2022 af te rekenen op basis van werkelijke kosten. In onze begroting 2024 is de te betalen bijdrage aan Noorderzijlvest inzake het zuiveren gebaseerd op de begroting 2024 van de GR. Na vaststelling van deze begroting in het najaar van 2023 zijn er echter een aantal ontwikkelingen geweest. Hierdoor hebben wij een bijgestelde prognose van onze afrekening GR zuiveren ontvangen van Noorderzijlvest. Door met name lagere kapitaallasten, lagere tarieven voor chemicaliën en lagere onderhoudskosten is onze verwachte afrekening inzake de GR zuiveren voor dit jaar met € 430.000 naar beneden bijgesteld.

HWBP

In de voorjaarsrapportage 2016 hebben we voorgesteld jaarlijks het verschil tussen de geraamde HWBP-bijdrage en de werkelijke HWBP-bijdrage te reserveren. Deze reserve was bedoeld om ons eigen aandeel in de kosten van onze projecten te dekken.

In het bestuursvoorstel “Uitgangspunten en contouren meerjarige tariefontwikkeling “ (AB 2 oktober 2024) is echter besloten om ingaande 2026 alle HWBP lasten te activeren. De reserve wordt ingezet om toekomstige kapitaallasten van de HWBP projecten (deels) te dekken. In 2024 wordt nog wel toegevoegd aan de reserve. Het verschil tussen de geraamde HWBP-bijdrage en de werkelijke HWBP-bijdrage bedraagt dit jaar € 1.100.000,- en wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve. De reserve bedraagt hiermee € 6 miljoen.

Onvoorziene uitgaven

Het beschikbare budget voor “onvoorzien” is € 129.000,-; € 70.000,- voor de taak watersysteembeheer en € 59.000,- voor de taak zuiveringsbeheer. Er is nog geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

Reservepositie

Aangevuld met de informatie uit deze NJR ziet onze (algemene) reservepositie er als volgt uit:

	Stand 01.01.2024	Onttrekking (-) toevoeging (+) 2024	Saldo NJR 2024	Stand 31.12.2024	Minimum- Niveau
Watersysteembeheer	10.910.000	- 4.050.000	- 291.000	6.569.000	1.872.000
Zuiveringsbeheer	4.044.000	- 1.925.000	+ 420.000	2.539.000	711.000
Totalen	14.954.000	- 5.975.000	129.000	9.108.000	2.583.000

De stand van de algemene reserve voor de beide taken is hoger dan het minimumniveau.

Fiscale aangelegenheden

Aanpassing belastingstelsel

Het wetgevingstraject rondom het aangepaste belastingstelsel voor de waterschappen zit in de afrondende fase. De Eerste Kamer zal dit najaar het wetsvoorstel behandelen. De verwachting is dat de Eerste Kamer met het wetsvoorstel zal instemmen. De ingangsdatum is 1 januari 2026.

Binnen onze organisatie en het Noordelijk Belastingkantoor (NBK) zijn we al bezig met de voorbereiding van de invoering van het aangepaste belastingstelsel. Aanpassingen zijn onder andere nodig in:

- het belastingpakket van het NBK (bijvoorbeeld om de tariefdifferentiatie tussen woningen en niet woningen mogelijk te maken);
- de communicatie richting belastingplichtigen (de aanslag zal veranderen);
- de rekenmethoden en procedures voor het aanvoeren van afvalwater (separate afvalwaterstromen moeten privaatrechtelijk geregeld worden en de indeling van bedrijven in de tabel afvalwatercoëfficiënten moet opnieuw beoordeeld worden).

Bestuurlijk zal het zwaartepunt voor de invoering van het aangepaste stelsel liggen bij het vaststellen van een nieuwe kostentoedelingsverordening. Via het bestuursvoorstel over de ‘uitgangspunten en contouren meerjarige tariefontwikkeling (AB 2 oktober 2024) is door het algemeen bestuur al besloten om vooralsnog geen gebruik te maken van de mogelijke bandbreedtes voor ongebouwd en natuur en ook nog geen plusvoorzieningen te introduceren voor bestaande wateraanvoerprojecten. Wel zal via de kostentoedeling de veranderde financieringswijze van de kwijscheldingskosten voor het watersysteembeheer vastgelegd worden. De kostentoedelingsverordening zal in het voorjaar van

2025 in concept met het algemeen bestuur worden gedeeld en na een inspraakprocedure in het najaar van 2025 door het algemeen bestuur worden vastgesteld.

Investeringsprogramma

In de begroting is voor 2024 rekening gehouden met kapitaallasten behorende bij een totaal investeringsvolume van € 17 miljoen.

Uitvoering investeringsprogramma

Met betrekking tot de uitvoering van het investeringsprogramma wordt alleen gerapporteerd over afwijkingen waarvan u op de hoogte gebracht moet worden. Dit kunnen te verwachten afwijkingen van de door u beschikbaar gestelde kredieten zijn, verschuivingen tussen kredieten of onvoorziene gebeurtenissen. Zo mogelijk kan een rapportage vergezeld gaan van een te nemen besluit door het algemeen bestuur.

In het afgelopen jaar zijn diverse werkzaamheden op verschillende plekken in ons beheergebied uitgevoerd. Onder meer aan het Noord-Willemskanaal, de renovatie van diverse rioolgemaal, maar ook de realisatie van de zonnecarports voor het hoofdkantoor in Veendam.

We hebben dit jaar gemerkt dat het verkrijgen van marktpartijen voor onze projecten meer inspanning vergt dan we gewend zijn. Ook hebben we gemerkt dat er minder aannemers inschrijven op onze aanbestedingen. De belangrijkste reden hiervoor is het verschil in vraag en aanbod: er wordt door opdrachtgevers meer uitgevraagd dan de markt aankan. De markt kiest dan ook bewuster op welk project ze wel en niet inschrijft. Voorgaande constatering speelt niet alleen bij ons waterschap, maar bij meerdere waterschappen. Voor 2025 (en daarna) gaan we na hoe we hier toekomstbestendig mee kunnen omgaan.

Prognose investeringsvolume 2024

In de voorjaarsrapportage hebben we aangegeven dat we verwachten een investeringsvolume tussen de € 17 en € 20 miljoen te realiseren. Ondanks de krapte op de markt hebben we onze projecten succesvol kunnen aanbesteden. De verwachting is dan ook dat het investeringsvolume iets hoger zal uitpakken, namelijk tussen de € 18 en € 20 miljoen.

Daarnaast wordt in deze najaarsrapportage 2024 voorgesteld de onderstaande kredieten beschikbaar te stellen.

Vervangen elektrische aansluitingen gemalen

Naar aanleiding van aangescherpte veiligheidseisen en de daaruit voortvloeiende inspecties van Enexis met betrekking tot de aansluitingen van grootverbruikers op hun netwerk, moeten er dit jaar en het volgend jaar vijf elektrische aansluitingen aangepast dan wel vervangen worden.

Voor de jaren hierna heeft Enexis een inspectie planning opgesteld voor nog eens 17 gemalen. Deze gemalen zullen voor 2028 geïnspecteerd worden. Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre hieruit ook nog aanpassingen of vervangingen naar voren zullen komen.

De kosten voor het aanpassen of vervangen van de aansluitingen komen voor rekening van het waterschap.

Bij het niet aanpassen van de aansluitingen zal dit, vanwege de veiligheidsrisico's, tot gevolg hebben dat de aansluitingen door Enexis worden afgesloten. Dit is uiteraard voor ons geen optie.

De kosten voor de nu aan te passen of te vervangen aansluitingen bedragen € 265.000,- in 2024 en € 460.000,- in 2025. Voorgesteld wordt om in de najaarsrapportage 2024 een krediet beschikbaar te stellen van € 265.000,- voor de kosten in 2024. Voor het geraamde bedrag van € 460.000,- in 2025 is een c-investering in de begroting 2025 opgenomen.

Op het moment dat bekend is dat er investeringen voortvloeien uit de inspecties van de overige gemalen, zullen deze investeringen opgenomen worden in het investeringschema en zal hier t.z.t. krediet voor worden aangevraagd.

Bijdrage gemalen Hoogeveenschevaart

In 2018 is een waterakkoord gesloten met de waterschappen Vechtstromen, Drents Overijsselse Delta, Noorderzijlvest en het Wetterskip Fryslân. Dit akkoord gaat onder andere over de wateraanvoer via de Drentse Hoofdvaart, waarbij afspraken zijn gemaakt over de kostenverdeling van het groot onderhoud van deze gemalen. Omdat met deze gemalen het water aangevoerd wordt voor het watersysteem van Hunze en Aa's betalen wij een bijdrage in de investeringen om deze objecten in goede toestand te houden. Deze werkzaamheden zijn gepland en worden aanbesteed door waterschap Drents Overijsselse Delta of waterschap Vechtstromen. Hunze en Aa's is vertegenwoordigd in de werkgroep waarin afspraken worden gemaakt over de werkzaamheden. Hierbij wordt een kritische afweging gemaakt met betrekking tot de doelmatigheid van de objecten. Vanwege toenemende kosten voor projecten is afgesproken dat 50% van de uitvoeringskosten voor projecten op voorhand gefactureerd worden (in plaats van achteraf waar tot op heden bij de kredietaanvragen rekening mee is gehouden). Dit betekent dat zich in 2024 een kredietoverschrijding van € 544.000,- zou voordoen. Voorgesteld wordt om een krediet hiervoor beschikbaar te stellen van € 544.000,-.

De geraamde investeringsbedragen in het meerjareninvesteringschema 2025-2029 zijn aangepast op basis van het meest recente ontvangen facturatieschema van de waterschappen Drents Overijsselse Delta en Vechtstromen.

Treasury

De rentemarkt is de afgelopen jaren sterk veranderd als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de daarmee ontstane sterke inflatie. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente in recordtempo verhoogd van een negatieve stand in 2022 naar 4 procent in oktober 2023. Inmiddels is de rente in twee kleine stapjes van 0,25% verlaagd naar een stand van 3,50% (medio september).

Verwachtingen voor eventuele verdere rentedalingen voor de korte termijn (1 - 2 jaar) zijn divers en afhankelijk van de daling van de inflatie en de economische ontwikkelingen binnen Europa. De verwachting is dat de rente, afhankelijk van de inflatie, ook slechts met kleine stapjes van 0,25% verlaagd zal worden.

Jaarlijks wordt een liquiditeitsbegroting opgemaakt met als doel inzicht te verkrijgen of en wanneer eventuele geldleningen moeten worden aangetrokken. De liquiditeitsbegroting wordt in de loop van het jaar regelmatig geactualiseerd. In de liquiditeitsbegroting wordt een inschatting gemaakt van de uitgaven en inkomsten per maand.

In juli 2024 is een langlopende lening afgesloten van € 15 miljoen met een looptijd van 10 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%.

Voorstel

- Kennis nemen van de najaarsrapportage 2024;
- De tweede begrotingswijziging 2024 vaststellen;
- € 1.100.000,- te doteren aan de bestemmingsreserve HWBP;
- € 14.850,- onttrekken aan de bestemmingsreserve bodemsaneringen;
- Een krediet van € 265.000,- beschikbaar stellen voor het vervangen van elektrische aansluitingen van gemalen;

Bestuursvoorstel

- Een krediet van € 544.000,- beschikbaar stellen voor de bijdrage aan investeringen in gemalen in de Hoogetveenschevaart.

namens het dagelijks bestuur,

Jelmer Kooistra
Secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
Dijkgraaf